

Raadsinformatiebrief

Onderwerp

Verslag voortgang regionale energiestrategie (RES)

Datum

26-11-2019

Toelichting

Geachte leden van de raad,

Deze Raadsinformatiebrief bevat een verslag van de voortgang van het traject van de regionale energiestrategie (RES) zoals die eind 2018 is opgestart. Laarbeek levert aan dit proces een actieve bijdrage, zowel op regionaal als subregionaal niveau. We nemen bijvoorbeeld deel aan de thema-werkgroep warmte, verschillende landschapsateliers en het strategisch overleg, en stemmen regelmatig met de Peeltgemeenten af. Ook de lokale vertaling van de RES is voor u zichtbaar, bijvoorbeeld in de onlangs vastgestelde 'visie op grootschalige opwerk van duurzame energie in Laarbeek' en in onze duurzaamheidsagenda.

Onderstaande tekst wordt aan alle 21 deelnemende gemeenten aangeboden, tegelijk met thematische avonden over de RES die per subregio worden georganiseerd. U bent uitgenodigd voor de subregionale bijeenkomst van 4 december aanstaande, de informatie uit deze brief dient hierbij ter ondersteuning. Om de informatievoorziening zo uniform mogelijk te houden, bieden we u de complete tekst aan zoals alle raden uit de regio die aangeleverd krijgen. Voor eventuele vragen en meer gedetailleerde informatie over bijvoorbeeld de werkgroepen raden we u de bijeenkomst van 4 december van harte aan.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders,
de gemeentesecretaris van Laarbeek,

A.C.J.M. de Kroon

de burgemeester van Laarbeek,

F.L.J. van der Meijden

Geachte leden van de raad,

U bent uitgenodigd voor de raadsinformatiebijeenkomst in uw subregio over de Regionale Energiestrategie (RES). In deze brief informeren wij u over de wijze waarop de RES wordt vormgegeven in de Metropoolregio Eindhoven en de ontwikkelingen die plaatsvinden op dit gebied. Ook informeren wij u over de stand van zaken op landelijk niveau, zoals de status van het Nationaal Klimaatakkoord.

Nationaal Klimaatakkoord

De maatregelen die Nederland neemt om de CO₂-uitstoot te halveren, staan in het Klimaatakkoord dat minister Wiebes van Economische Zaken en Klimaat (EZK) op 28 juni 2019 namens het kabinet aan de Tweede Kamer heeft gezonden. Op 1 november 2019 heeft minister Wiebes in een brief aan de Tweede Kamer toegelicht hoe het Klimaatakkoord verder wordt uitgevoerd. Ook heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) haar Klimaat- en Energieverkenning (KEV) gepubliceerd, met globale berekeningen van de verwachte resultaten van het Klimaatakkoord. De KEV kunt u [hier](#) lezen.

De partijen die zich inmiddels aan het Klimaatakkoord hebben gecommitteerd zijn onder andere de Waterschappen en brancheverenigingen uit de industrie, de elektriciteitssector, de gebouwde omgeving en de mobiliteitssector. Deze partijen nemen deel aan uitvoerings-overleggen voor hun sector en zijn gericht op de uitvoering van de afspraken, en dus niet op heronderhandeling.

De gemeentes, vertegenwoordigd door de VNG, en de provincies (IPO) leggen de ondertekening eind november voor aan hun ledenvergaderingen. Voorzitter Nijpels van het Klimaatberaad zal de gebundelde ondertekeningen aanbieden aan minister Wiebes.

De Regionale Energiestrategie in de Metropoolregio Eindhoven

In het kader van het Nationaal Klimaatakkoord heeft het Rijk aan alle 30 regio's in Nederland gevraagd om te onderzoeken hoe en waar ze energie kunnen besparen en energie duurzaam kunnen opwekken. Regio's stellen hiervoor een Regionale Energiestrategie (RES) op. Deze RES is een instrument om te komen tot keuzes voor de besparing van energie, de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de benodigde energie-infrastructuur. De RES heeft een horizon van 2030 met een lange termijn doorkijk naar 2050.

Na ondertekening van het Nationaal Klimaatakkoord moeten de regio's een concept van hun RES indienen bij het Rijk, de deadline daarvoor is 1 juni 2020. Deze wordt beoordeeld door het Rijk. Daarna hebben regio's nog een aantal maanden de tijd om tot een definitieve RES te komen en deze in te dienen bij het Rijk. De definitieve RES moet gereed zijn op 1 maart 2021.

Met de provincie, waterschappen en Enexis Netbeheer ontwikkelen de 21 gemeenten in de Metropoolregio Eindhoven gezamenlijk een RES: een complexe opgave met enorme technische, financiële, maatschappelijke en ruimtelijke impact. Voor bijvoorbeeld het aanwijzen van zoekgebieden voor de plaatsing van windturbines en zonnenvelden is altijd een afweging nodig met andere belangen, zoals de energie-infrastructuur, ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijk draagvlak. De RES verbindt daarom belangrijke stakeholders: provincies, gemeenten, waterschappen, netbeheerders, burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

In de werkgroepen strategie, communicatie- en participatie, besparing, warmte en grootschalige opwek duurzame energie werken alle partijen momenteel samen aan de concept-RES.

De rol van de gemeenteraad

Gemeenteraden stellen samen met het Algemeen Bestuur (AB) van beide waterschappen en Provinciale Staten in 2021 de RES 1.0 vast. De concept-RES wordt ter bespreking voorgelegd aan de 21 gemeenteraden waarbij zij hun reactie geven. De concept-RES wordt aan de colleges van B&W voorgelegd ter vaststelling. Tot die tijd worden raden, waterschappen en

provincie goed meegenomen in de dynamiek van het proces, betrokken bij de keuzes die voorliggen en voorbereid op de formele besluitvorming.

Hiervoor worden tot aan de oplevering van de concept-RES de volgende activiteiten voor raadsleden georganiseerd, waar periodiek ook de leden van het AB van de beide waterschappen en de leden van Provinciale Staten voor worden uitgenodigd:

- Subregionale en lokale gesprekken met de raden
- Regionale bijeenkomsten: Metropoolconferenties
- Raadstafel21 (periodiek agendapunt)

Stakeholders

Stakeholders worden in de eerste plaats betrokken via de werkgroepen die aan de RES werken. De werkgroepen betrekken stakeholders door hen inbreng te laten geven voor de concept-RES vanuit hun eigen expertise en door hen te informeren over het proces. Stakeholders zijn bijvoorbeeld:

- Infrabeheerders
- Eigenaren warmtebronnen
- Woningcorporaties
- Energiecoöperaties
- Belangenorganisaties zoals ZLTO en de BMF

Ook worden er tussen januari en maart 2020 een aantal regionale werkateliers voor stakeholders georganiseerd, waarbij zij hun inbreng voor de concept-RES kunnen leveren.

Inwoners

De communicatie over de RES richting inwoners loopt ten eerste via de 21 gemeenten zelf. Gemeenten worden hierbij ondersteund door de regio. Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van verschillende communicatiemiddelen. Daarnaast organiseert de regio in maart een brede bijeenkomst over de concept-RES, waarvoor ook inwoners worden uitgenodigd om deel te nemen en inbreng te leveren. Ook gaan gemeenten zelf in gesprek met hun inwoners over de inhoud van de RES.

De concept-RES op hoofdlijnen

Momenteel wordt er door werkgroepen op regionaal niveau aan de concept-RES gewerkt. Tijdens de subregionale raadsbijeenkomst waar u voor bent uitgenodigd zullen de werkgroepen vertellen waar zij nu staan en hierover met u in gesprek gaan. Op hoofdlijnen zal de concept-RES van de Metropoolregio Eindhoven de volgende opbouw kennen:

1. Opgave energietransitie RES MRE
Wat is de opgave met betrekking tot de energietransitie in Metropoolregio Eindhoven?
2. Afwegingen & leidende principes
Op basis van de Startnotitie is een discussienota opgesteld waarmee tot november inbreng wordt opgehaald. Nota en inbreng vormen de basis voor dit hoofdstuk.
3. Energiemix 2030 ten opzichte van nu - en een doorkijk naar 2050
 - a. Besparing
 - b. Grootschalige Opwek Duurzame Energie
 - c. Warmte
4. Aandachtspunten afstemming regionale opgaven en buurregio's
5. Aanzet voor borging RES

Waar werken de werkgroepen momenteel aan?

Werkgroep Besparing

De werkgroep besparing heeft de besparingsopgave in beeld gebracht. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat:

- Het Rijk uitgaat van besparing als een belangrijk thema;

- De besparingsopgave vanuit het Rijk niet gekwantificeerd is;
- Besparing geen invloed heeft op de hoeveelheid energie die grootschalig opgewekt moet worden.

In de concept RES komt te staan:

- De regionale besparingsopgave;
- Richtlijnen waar de werkgroep mee werkt;
- Benoemen van de doelgroepen;
- Kansen per doelgroep.

Voor de RES 1.0 brengt de werkgroep in beeld welke besparingsopties er zijn per doelgroep. Daarin

worden meegenomen:

- De maatschappelijke kosten;
- De bijdrage aan de besparingsdoelstelling;
- Hoe realistisch een mogelijkheid is;
- Het draagvlak.

Een belangrijke tussenconclusie is dat gemeenten zelf maar beperkt verantwoordelijk zijn voor de opgave. De ambities uit het Nationaal Klimaatakkoord moeten samen met de stakeholders gerealiseerd worden. De besparingsplannen die uit de RES voortkomen moeten dus ook door de stakeholders gedragen worden.

In de komende maanden gaat de werkgroep intensief samenwerken met de stakeholders om het overzicht van besparingsopties compleet te maken. Voor de RES 1.0 zal dit door de stakeholders gedragen overzicht gereed zijn en is inzichtelijk wat de potentie per doelgroep is en hoe dit bereikt kan worden.

Werkgroep Grootschalige opwek duurzame energie

De werkgroep Grootschalige opwek duurzame energie brengt de volgende elementen in kaart voor de concept-RES:

- Een kaart met zoekgebieden voor grootschalige zonne- en windparken;
- Per zoekgebied het potentiële vermogen in MW (en verwachte MWh) voor hernieuwbare energie;
- Een schatting van het potentiële vermogen in MW dat daadwerkelijk gerealiseerd kan worden;
- Verschillende scenario's, om inzicht te geven wat het bod 'in het veld' kan betekenen;
- De benodigde en haalbare aanpassingen voor de elektriciteitsinfrastructuur;
- Het te doorlopen proces om te komen tot realisatie van zonne- en windparken:
 - Uitvoering benodigde onderzoeken in het kader van de plan MER;
 - Uitwerking participatietraject.
- Wat wij nodig hebben van rijks, provinciaal- en regiobeleid om meer duurzame energie op te wekken.

In de RES 1.0 zullen keuzes gemaakt worden op basis van de potentie kaarten en het landschappelijk onderzoek.

Werkgroep Warmte

De werkgroep warmte inventariseert voor de concept-RES het aanbod en de vraag van warmte in de regio. Hiervoor maakt de werkgroep een overzicht van:

- De warmtebronnen in de regio (nu en in de toekomst);
- De warmtevraag in de regio (nu en in de toekomst);
- De bestaande en geprojecteerde infrastructuur voor warmte in de regio.

Daarnaast werkt de werkgroep aan een realistische relatie tussen bronnen en vraag, afgezet in tijd en in kosten. Ook maakt de werkgroep een overzicht van de stakeholders om hierbij te betrekken:

- Infrabeheerders
- Afnemers
- Investeerders
- Eigenaren warmtebronnen

Ten slotte maakt de werkgroep een afwegingskader voor de bruikbaarheid van warmtebronnen en over de omgang met de bronnen in de regio (incl. op te stellen randvoorwaarden hoe je hiermee als regio om wil gaan). In de RES 1.0 vindt de daadwerkelijke koppeling van aanbod en vraag plaats. In sessies met stakeholders worden per warmtebron keuzes gemaakt waar draagvlak voor is. Hier hoort uiteindelijk ook een uitvoeringsprogramma bij.

De planning van de RES MRE op hoofdlijnen

2019	-	Startnotitie proces RES ter vaststelling
	-	Uitwerking inhoudelijke analyse en bouwstenen concept-RES door ambtenaren gemeenten, provincie en waterschappen en Enexis
	-	Werkateliers met stakeholders per werkgroep
	-	Subregionaal gesprek in de raden – leden AB waterschappen en PS sluiten aan Doel: informeren stand van zaken en ophalen inbreng
1 ^e 2020	-	Regionale werkateliers voor stakeholders Doel: inbreng ophalen voor concept-RES en peilen draagvlak
	-	Brede bijeenkomst voor iedereen – gemeenteraden, inwoners, waterschappen, provincie, bedrijven, maatschappelijke organisaties, etc. Doel: reacties op denkrichtingen en draagvlak peilen
	-	Bouwstenen concept-RES gereed – ter bespreking in stuurgroep RES, colleges / portefeuillehouders gemeenten, GS provincie en DB waterschappen
	-	Lokaal gesprek in elke raad Doel: bespreken concept-RES en ophalen input
	-	Vaststelling door colleges, waterschappen en provincie
		Concept-RES naar het Rijk
Daarna traject naar RES 1.0 (deadline indienen maart 2021)		

Hopelijk tot ziens op één van de subregionale raadsbijeenkomsten over de RES.

Frans Kuppens,
voorzitter Stuurgroep RES Metropoolregio Eindhoven.